

BELÂLARIN MÂNEVÎ SEBEPLERİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Cumanız mübarek olsun... Allah nice nice mübarek günlere, gecelere, aylara, yıllara, uzun ömürlere sıhhat afiyetle erdiresin... İki cihanda aziz ve bahtiyar olun.

Peygamber SAS Efendimiz'den Sevban RA tarafından rivâyet edilmiş bir hadîs-i şerifle başlamak istiyorum. Üç hadis-i şerif okumak niyetindeyim. Üçü de insanın başına gelen olayların mânevî mahiyeti, esrarı, neden olduğuna dâir mânevî sebepleri anlatan hadis-i şerifler olduğu için seçtim bunları...

a. Günahın Cezâsı veya İmtihan

Önce birinci hadis-i şerifin metnini okuyayım, *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diyerek:¹

مَا أَصَابَ عَبْدًا مُصِيبَةٌ فَمَا فَوْقَهَا إِلَّا بِإِحْدَى
خُلَّتَيْنِ بِذَنْبٍ لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُ إِلَّا بِتِلْكَ
الْمُصِيبَةِ أَوْ بِدَرَجَةٍ لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيَبْلُغَهُ إِيَّاهَا
إِلَّا بِتِلْكَ الْمُصِيبَةِ
(أبو نعيم عن ثوبان)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.74, no:6229; Sevban RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.339, no:6833; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XVIII, s.412, no:19759.

RE. 370/12 (*Mâ esâbe abden musîbetün femâ fevkahâ, illâ bi- ihdâ hulleteyni: Bi-zenbin lem yeküni'llâhu li-yağfira lehû illâ bi- tilke'l-musîbeh, ev bi-derecetin lem yeküni'llâhu li-yebluğahû iyyâhâ illâ bi-tilke'l-musîbeh*)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Bu hadîs-i şerifte; hani insanların, toplumların başına çeşitli olaylar geliyor, bunlar Allah'ın takdiri, mukadderât... *Alın yazısı* diyoruz Türkçe olarak. Bunlar Allah'ın yazdığı kader yazısı. Tabii biz hepimiz müslümanlar olarak biliyoruz ki, dünya bir imtihan yeridir, Allah bizi imtihan ediyor. “Nasıl kulluk edeceğiz, iyi miyiz, kötü müyüz? İyi mi davranacağız, kötü mü davranacağız? Allah'ın rızâsına uygun, güzel, faziletli, erdemli mi hareket edeceğiz; yoksa şaşırıp, sapıtıp, bozulup eğri büğrü mü hareket edeceğiz?” diye Allah imtihan ediyor.

Bize göre hayat bir imtihan olduğuna göre, başımıza gelen olaylar da bu imtihanın çeşitli soruları olmuş oluyor. Bu soruların karşısında vereceğimiz cevaba göre, bu imtihanın sonucu belli olacak. Yâni geçeceğiz veya kalacağız, başarılı veya başarısız olacağız. Mükâfât alacağız, ödül alacağız, ya da kötülük işleyen insanlar cezâyâ uğrayacak. Temennî ediyorum ki hiç biriniz cezâyâ, ikâba, azâba uğramasın...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Mâ esâbet abden musîbetün femâ fevkahâ*)
“İnsanoğluna bir musîbet veya bundan daha fazlası, yâni küçük bir şey veya daha büyük bir şey, tek bir olay ya da bir sürü olaylar isabet

etti mi, – başım dertten kurtulmuyor, dediği gibi bazı insanların– bunun manevî bir sebebi vardır.” Neden insanın başına bu olay geldi?.. (*İllâ bi-ihdâ hulleteyn*) “İki sebepten olabilir bu olayın insanını başına gelmesi:

Bir sebep: (*Bi-zenbin lem yeküni’llàhu li-yâğfira lehû illâ bi- tilke’l-musîbeh*) “Bir günah işlemiştir o günah sebebiyle başına bu musîbet geliyordur.” Ama Allah yine kulunu dünyada musîbete uğratarak, dünyada başına musîbet vererek, işlediği günahın cezâsını dünyada çektirip kurtarıyor. Yâni bu musîbet dolayısıyla, Allah âhirette azab çekmekten, cehenneme düşmekten kurtaracak, işte bu dünyada çektiğiyle kalacak; yüzü çizildi, parmağı incindi, ayağı burkuldu veyahut daha başka bir sıkıntı... vs.

İlâhî kanunda iki defa cezâlandırma yok; dünyada cezâlandırırsa âhirette cezâlandırmaz. Meselâ, *hadd-i şer’î* diyoruz, yâni şeriatın verdiği cezâ... Diyelim bir insan bir suç işlemiş, onun karşısında şeriat bir cezâ kaydetmiş, mahkeme yazmış bu cezâyı, cezâyâ çarpılmış. Hem bu dünyada cezâyâ çarptırılıp, hem de aynı suçtan dolayı âhirette bir başka cezâyâ çarpılmak olmadığını, iki defa cezâlandırılmadığını Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Demek ki, insanın başına bu dünyada bir musîbet gelirse bir günahına keffaret olacak. Allah o günahının dünyada iken silinmesini sağlamak için, o musîbeti başına musallat etmiştir de, bu musîbet ondan başına gelmiştir, günahı

affolacaktır. Tabii kendisi bir günah işlemiştir, ama bu dünyada böyle bir musîbetle affolması bir kaç bakımdan iyi:

1. Ahiretteki cezâlar, cehennem azabı, ikâbı çok fazla olduğundan dünya böyle gelip geçici bir şey, o iyi.
2. İnsan dünyada bir musîbete uğrayınca, aklını başına toplar. “Haa, ben Allah’ın rızâsına aykırı bir iş yaptım, Allah başıma bir musîbet verdi. Tevbe yâ Rabbî, ben bir daha bu suçu artık işlemem!” diye, bir de akıllanmasına sebep olur.

Onun için bazı alimler, böyle dünyada insanın başına gelen belâlara, musîbetlere *şefkat tokadı* diyorlar. Yâni terbiye tokadı... Allah terbiye etmek için bir tokat vuruyor da, sonunda o suçu bir daha işlemeyecek, hayatı boyunca rahat edecek. Çocukları bazen böyle terbiye ederler ya, onun gibi...

Demek ki, insanın başına gelen musîbetin bir sebebi: Bir günah işlemiştir de, Allah o günahı ancak böyle bir musîbet vererek sildiriyor, keffaret oluyor; ondan dolaydır.

Tabi buradan çıkacak olan, bizim alacağımız ders şudur: Günah işlemeyelim! İnsan bir günah işlerse bu dünyada bir musîbete uğrar, âhirette de azaba uğrayabilir. Onun için günaha bulaşmamaya dikkat edelim!.. Hani, mayın tarlasına girip de mayına basmamak gibi, yolu dikkatli yürümek lâzım! Doğru yoldan yürümek lâzım, tehlikeli yollara, yanlış yollara

sapmamak lâzım ki; Allah o işlediği gûnahtan dolayı bir cezâ, bir musîbet, bir belâ vermesin; huzur içinde, asûde yaşasın, mutlu, bahtiyar olsun; kendisi de mutlu olsun, çevresi de mutlu olsun.

Demek ki günah işlememeliyiz. Müslüman günah işledi mi cezâyı yer, ilahî bir tokat ensesine veya suratına patlatılır. Ondan sonra “Haa, ben bir edepsizlik ettim, hata işledim, bundan sonra işlemeyeyim.” der. O da iyi... Demek ki, bir daha o günaha düşmeyecek, tevbe etmesine sebep olacak, bir de âhirette çekmeyecek. O bakımdan bir bakıma iyi.

Peki başka neden gelir insanını başına bir musîbet, bir belâ, bir sıkıntı?.. Onu da söylüyor Peygamber SAS Efendimiz:

(Ev bi-derecetin lem yeküni'llâhu li-yebluğahû iyyâhâ illâ bi- tilke'l-musîbeh) “Yahut da o sevgili kuluna bir mânevî makam verilecektir, yüksek bir dereceye çıkaracaktır. Ancak böyle bir imtihandan geçip sabrettiği takdirde, o musîbetin karşısında tavrının güzelliği dolayısıyla, o dereceye çıkması durumu vardır da, ondan o musîbeti göndermiştir.”

İşte enbiyâullahın, yâni Allah'ın peygamberlerinin ve evliyâullahın, yâni Allah'ın sevgili mübarek kullarının başına gelen dünyevî sıkıntılar bundandır. Yâni, Allah onları seviyor, Allah'ın sevgili kulu, mübarek kulu, kıymet verdiği kullar... Peygamberi, görevlendirmiş, insanlara göndermiş, sevmiş, vazifelendirmiş; elbette iyi insanlar, amma başına musîbetler

geliyor geliyor, derece yükseliyor. Yâni zorlu imtihanlardan geçiyor, çok yüksek puanlar kazanıyor, kulların birincisi oluyor.

Hani üniversite imtihanına yüz binlerce gencimiz giriyor, birincileri ilan ediyorlar, herkes gıpta ediyor onlara, “Ne kadar üstün başarı sağladılar.” diye... Ama o başarı kolay kazanılmaz. Uykusuz geceler geçirerek, uzun çalışmalar yaparak, başka insanların yapmadığı işleri yaparak, gayretleri sarf ederek, zahmetleri çekerek kazanılıyor. Demek ki evliyâullahın, Allah’ın sevgili kullarının, peygamberlerin derece kazanması da, o musîbetlerin karşısındaki tavırlarından dolayıdır.

Bundan, Peygamber Efendimiz’in verdiği bu güzel bilgiden dolayı çıkacak ders ne olabilir: İnsanın başına bir musîbet gelirse ya bir günahındandır, kendisinin kusurudur, ama o günahın cezâsı bitiyor işte burada; günahım var mı diye düşünsün, bir daha o günahı işlemesin... Ya da bir suçu, bildiği bir hatası olmadığı halde o musîbet geliyor; demek ki, Allah imtihan ediyor. O zaman, imtihanın cevabını en güzel şekilde vermek için güzel davranmalı, sabretmeli, sabr-ı cemîl göstermeli, isyân etmemeli, feverân etmemeli, kızmamalı, bağırmamalı, ortalığı yakıp yıkmamalı, kasıp kavurmamalı!..

“—Haa bak, bu kulum imtihan ettim ama ne kadar güzel davrandı.” diye, Allah o zaman onun derecesini yükselttiği için, biz de böyle musîbetler karşısında serinkanlılığımızı korumalıyız, sakın olmalıyız, dikkatli

olmalıyız; imtihanı kazanmağa çalışmalıyız, kaybetmemeğe dikkat etmeliyiz.

Tabii avâmın, yâni İslâmî bilgileri çok olmayan insanların veya çocukların, ilk başta tecrübesi az, toy insanların düşündüğü nedir:

“—Allah bir insanı seviyorsa, hiç başına musîbet gelmez. O artık çok rahat bir şekilde yaşar.”

Hayır, öyle değil!.. Allah'ın en sevgili kulu Peygamberimiz, öteki peygamberler de sevdiği kullar, ama hepsi çok sıkıntılar çekmişler. Hazret-i İsâ AS'ı düşünelim, hayatını, ne kadar sıkıntılar çektiğini düşünelim. Peygamberlerin hayatını okumalıyız. İlk önce hayatlarını öğrenmemiz gereken insanlar peygamberler...

Mûsâ AS'ı düşünün, kendinizi o devre götürün, o olayların içine sokun, o olayların karşısında o mübarek peygamberlerin nasıl davrandığına bakın!.. Onların büyüklüğünü o zaman daha iyi anlarsınız. Yâni bana tapınacaksınız diyen bir Firavun, kendisini tanrı, put yerine koyan Firavun; ordusu var, gücü var, kuvveti var... Karşı gelenlerin kollarını bacaklarını kesiyor, hurma dallarına asıyor... Böyle bir insanın karşısına görevli olarak gidip de, Allah'ın emirlerini söylemek, yâni:

“—Sen put değilsin, mâbud değilsin, tapınılacak tarafın yok, benim gibi basit bir insansın, böyle yapman doğru değil! İnsanları kandırma, insanları kendine taptırma, beşere tapılmaz, yaradana ibadet edilir, senin bu yaptığın doğru değildir.” demek kolay değil.

Mûsâ AS kolay olmayan işi yaptı ve ne kadar sıkıntılara uğradı, ne kadar imtihanlar geçirdi, ölüm tehlikeleri geçirdi. Firavun'un ordusu arkasından kovaladı.

Daha gerilere, tarihin derinliklerine doğru gidersek, Nuh AS, İbrâhîm AS, diğer peygamberler... Onların hayatlarını düşünürsek, onlar da öyle, yâni çok sıkıntılara uğramışlar.

Demek ki, esas itibariyle dünya hayatı, yâni şu içinde yaşadığımız hayat, hepimizin buradaki hayatı karışık bir hayattır. İçinde musîbetler de vardır, ferahlıklar da vardır; üzüntüler de vardır, sevinçler de vardır; yorgunluklar da vardır, eğlenmeler, dinlenmeler de vardır. Bunların hepsi imtihandır. Hayatın böyle olduğunu görüyoruz.

İsterseniz belgesel dizilere bakın, orada ormanlardaki hayatı görün! Hayvanların birbirleriyle hayat müdafaalarını savunmalarını ve mücadelelerini görün! Hayatın yapısı bu... Yâni yaşamak için mücadele etmek gerekiyor. Bu mücadelede sıkıntılar da oluyor, ama çalıştığın zaman elde edilen bir takım rahatlıklar ve başarılar da oluyor. Her canlı için bu böyle, hayat böyle.

Bu dünyada iyilikler ve kötülükler, yorgunluklarla dinlenmeler, sevinçlerle hüznler bir arada oluyor. Ahirette cennette ebedî saadet olacak, cehennemde de ebedî azab olacak. Ahirette bu ikisi birbirinden ayrılacak, cennette elem keder olmayacak.

لَا يَرُونَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا

(الإنسان: ١٣)

(*Lâ yeravne fîhâ şemsen velâ zemherîrâ.*)
“Hattâ aşırı güneş ve aşırı soğuk da olmayacak.”
(İnsan, 76/13) Her şey tam karar, tam gönlünce olacak, mübarek insanların istediği gibi... Allah memnun etmek murad ettiği için, insanlara en güzel şeyleri ihsân edecek. İnsanlara her şey güzel olacak... Cehennemde de her şey azab, her şey ikâb olacak. Allah cümlemizi Allah'ın rahmetine, rızasına nâil olanlardan, erenlerden eylesin... Azabına uğrayanlardan eylemesin...

Demek ki, bu hadis-i şerif bizi kuvvetlendiriyor, mânevi- yâtımızı kuvvetlendiriyor. Yâni, başımıza bir musîbet geldiği zaman, kendimizi kapıp koyuvermemeliyiz, sağlam durmalıyız. İmtihani kazanmak gerektiğini düşünmeliyiz. Bu musîbet bizim kusurumuzdan olabilir; kusurlarımızı düşünüp, o kusurlara bir daha düşmemeye çalışmalıyız. Ya da Allah bize bir derece vermek için bu zorlu imtihana sokmuştur; arkasından üstün bir başarı ödülü gelecektir, yaldızlı diploma gelecektir. Tabii başarıyı da kaçırmamak için, elde etmek için de dikkat etmemiz gerektiğini anlıyoruz.

Muhterem kardeşlerim! Böylece bu hadîs-i şerifi not alın, riâyet eyleyin! Hayatın zorluklarından yılmayın, hayatın imtihan olduğunu unutmayın! Güzel şeyler yapmağa çalışın, kötü şeyler yapmamağa çalışın!..

Kötü şeylere ne diyoruz?.. Günah diyoruz. Allah her şeyin iyisini, kötüsünü en iyi bildiği için, kötü şeyleri yapmamayı bize emretmiş ve bunlar dinde *günah* diye isimlendirmiş. Diyelim ki, içki... Beni dinleyenlerden birileri diyebilir ki:

“—Bazıları içkiye para da veriyor, zevk duyuyor, keyif duyuyor, ondan içiyor.”

Ama içkinin o zevkinin arkasında sıhhati bozan, toplumu bozan, aileyi yıkan, trafik kazasına sebep olan, kavgalara, cinayetlere sebep olan tarafları olduğunu da biliyoruz. Kur’an-ı Kerim’de de zaten, “Faydası da var ama, zararı daha büyük!” diye buyruluyor:

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ
كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا
(البقرة: ٢١٩)

(*Yes’elûneke ani’l-hamri ve’l-meysir*) “Sana, içki ve kumar hakkında soru soruyorlar. (*Kul*) Onlara de ki: (*Fîhimâ ismün kebîrun*) Bu içkide ve kumarda büyük bir günah var. (*Ve menâfiu li’n-nâs*) İnsanlar için de bazı faydalar da var ama, (*ve ismühümâ ekberu min nef’ihimâ*) bu ikisinin günahı, bazı kimselere sağladığı cüz’î, kişisel faydasının yanında, çok daha büyüktür.” (Bakara, 2/219)

Demek ki, içkinin içilmemesi lâzım!.. Geçen gün, “İki kardeş içki içiyorken, birisi ötekisine kızmış, bıçaklamış öldürmüştü.” diye gazeteler yazdı.

Aziz ve sevgili kardeşlerim! Onun için günahları işlememeye dikkat edeceğiz. Duvarda bir uzun liste olacak:

“—Bunlar günahtır, bunları yapmamak lâzım!” diye, bunu çoluk çocuk bilecek.

Bir de kötü şeyler, günahlar yazıldığı gibi, iyi şeyler de yazılacak:

“—Bunlar sevaplı şeyler, bunları da yapmağa gayret etmeli!” diye, bunlar da öğrenilecek.

b.Zekâtın Verilmeyişi

Gelelim ikinci bir hadis-i şerife; yine sohbetin bütünlüğüne uygun olacak, aynı konuda... Peygamber SAS Hazretleri, Taberânî'nin ve İbn-i Asâkir'in Ubâde RA'dan rivâyet ettiğine göre, buyurmuş ki:²

مَا تَلَفَ مَالٌ فِي بَرٍّ وَلَا بَحْرٍ إِلَّا بِمَنْعِ الزَّكَاةِ
فَحَرِّزُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ وَدَاوُوا مَرْضَاكُمْ
بِالصَّدَقَةِ وَادْفَعُوا عَنْكُمْ طَوَارِقَ الْبَلَاءِ بِالدُّعَاءِ
فَإِنَّ الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ مِمَّا
نَزَلَ يَكْشِفُهُ وَمَا لَمْ يَنْزِلْ يَحْبِسُهُ
(طب. كر. عن عبادة)

² Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.34,no:18; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXX, s.165; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.823, no:16833; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.131, no:1146;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XVIII, s.438.

RE. 374/2 (*Mâ telefe mâlün fî berrin ve lâ bahrin, illâ bi- men'iz-zekâh; feharrizû emvâleküm bi'z-zekâti, ve dâvû merdâküm bi's-sadakati, ve'dfeù anküm tavârika'l-belâi bi'd-duâi; feinne'd- duâe yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil; mimmâ nezele yekşifühû, ve mâ lem yenzil yahbisühû.*) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Deminki hadis-i şerifte, Allah'ın bazen insanlara bir günahdan dolayı musîbet verdiğini söylemiştik. Bu hadîs-i şerifte de Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

(*Mâ telefe mâlün fî berrin ve lâ bahrin, illâ bi- men'i'z-zekâh*) “Müslümanın karada, denizde malı telef olmuşsa, bir mal ancak zekât verilmediğinden telef olur.” Helâl mal telef olmaz. “Denizde veya karada bir mal telef olmuşsa, ancak sahibi zekâtı vermediğinden, cezâ olarak, ikâb olarak telef olmuştur.” diyor Peygamber Efendimiz SAS.

Demek ki, hani bazı musîbetlerin insana günahdan geldiğini söylemiştik. Günahlar iki çeşittir:

1. Kötü şeyleri yapmak o günahdır. Meselâ, hırsızlık yapmak günahdır; çünkü birisinin malını alıyorsun... Adam yaralamak, öldürmek günahdır; çünkü birisinin malını, canını zedeliyorsun veya hayatını yok ediyorsun.
2. İyi şeyleri yapmamak da günahdır. Allah emretmiş, iyi şeyleri yapmıyor bir müslüman; o da günahdır.

“—Ben hiç kötü bir iş yapmıyorum...”

Hiç kötü iş yapmıyorsun ama, iyi şeyleri de yapmayınca, oda günah oluyor. Bu hadis-i şeriften onu anlıyoruz.

O halde müslüman vazifesini bilecek, farzları yerine getirecek. Zekâtını da verecek. (*Feharrizû emvâleküm bi’z-zekâh*) “Zekâtınızı vererek mallarınızı koruyun! Mallarınıza telef gelmemesini istiyorsanız, zekât vazifenizi yapın!” Mallarınız temiz olsun, fukaranın hakkı içinde kalıp da kirlenmesin. Haklı, gasblı bir mal olmasın.

Demek ki, müslüman günahları yapmayacak, bir de ibadetleri yapacak. İbadetler nelerdir?.. En başta zikredilen ibadetlerden birisi namazdır, namazları kılacak.

“—Müslüman mısınız?..”

“—El-hamdü lillâh müslümanım!”

“—O halde namaz kılıyor musun?..”

“—İşte hocam, kusura bakma!..”

Ben kusura bakmışım ne olacak, bakmamışım ne olacak? Allah emrettiği için yapman lâzım! Yapmayınca suç oluyor, günah oluyor. Namazını kılacaksın. Bu cuma abdest alacaksın, gusül abdesti alacaksın, bundan sonra namazını kılmağa, eksiksiz devam edeceksin. Ömründe hiç namazı bırakmayan insanlar var, onları düşüneceksin. “Ben ne kadar tembelim, niye onlar gibi yapmamışım?” diyeceksin ve bundan sonra namazını kılacaksın.

Başka?.. Zekâtını vereceksin. İslâm mükemmel bir din. İslâm'da şahsî ibadetler olduğu gibi, kişinin şahsında kalmıyor İslâmî ibadetler, başkasına da iyilik yapmaya yönelik ibadetler var... Zekât da veriyorsun, mâlî bir ibadet; malını çıkartıyorsun, fakaranın hizmetine saçıyorsun, veriyorsun. Fakirlere, yoksullara, yetimlere, yolculara, yolda kalmışlara, mücahidlere vs. veriyorsun. Zekâtın verilmesi de önemli...

“—Efendim vermiyorum, atlattım, şu kadar zekât kasadan çıkmadı, cebimde kaldı.”

“—O zaman malına bir yerde bir telef gelir. Araban çarpar, gemin batar, yangın çıkar, bir şey olur, mal telef olur.”

“—Neden?..”

“—Zekâtı vermedin de ondan. Malının korunmasını istiyorsan, malının zekâtını vereceksin!”

Başka hangi ibadetler var? Herkes biliyor. Hac var, umre var, cihad etmesi lâzım!.. Cihad da bir ibadet tabii, insanın malıyla, canıyla... Alimlerimiz kitap yazmışlar, *Otuz iki farz* demişler, *Elli dört farz* demişler. İlmihal kitaplarında bu ibadetler bildiriliyor. Onları yapmak lâzım!

Efendimiz, “Mallarınızı zekât vererek koruyun! Telef olmamasını istiyorsanız, zekâtınızı verin de böylece malınız korunmuş olsun.” Başka türlü, bekçi koyarsın bekçi çalar, tedbir alırsın yangın çıkar, bir şey olur. Daha aklımıza gelen gelmeyen, gazetelerde okuduğumuz şekillerde

bir telefât olmamasını istiyorsan, zekâtını ver diyerek başlamışken, devam buyuruyor:

(*Ve dâvû merdâküm bi's-sadakati*) “Hastalarınızı, onlar nâmına fukaraya sadaka verip, öyle tedâvi edin!”

Burada yine, mânevî bir hakikatle karşılaşyoruz. Bir kulahastalığı veren Allah, şifayı veren de Allah, ilaca şifayı koyan da Allah, şifayı nasib eden de Allah... Bazen ilaç da olsa, ameliyat da olsa, doktor da olsa, hastahane de olsa, hasta iyileşmeyebiliyor. Demek ki, Allah'ın rızâsını kazanması lâzım müslümanın... Hasta olmuş, hasta nâmına gider fukaraya paraları verir, sadakaları verir. Onlar da “Allah senden râzı olsun! Tam aç kalmıştım, açık kalmıştım, bu para imdadıma yetişti, çok makbule geçti.” diye can ü gönülden dua eder, öbür taraftan da Allah râzı olduğu için şifasını verir, hastan iyi olur.

Onun için, “Hastalarınızı sadaka vererek tedavi edin!” diye de devam ediyor. Bir şey daha ilâve ediyor:

c. Belâya Karşı Dua

وَادْفَعُوا عَنْكُمْ طَوَارِقَ الْبَلَاءِ بِالْدُّعَاءِ فَإِنَّ

الدُّعَاءَ يَنْفَعُ مِمَّا نَزَلَ وَمِمَّا لَمْ يَنْزِلْ مِمَّا

نَزَلَ يَكْشِفُهُ وَمَا لَمْ يَنْزِلْ يَحْبِسُهُ

(Vedfeù anküm tavârika'l-belâi bi'd-duâ)

“Başınıza gelip çatan belâları da dua ile def edin, kaldırın!”

“—İnsanın başına bir belâ gelmiş, dayanmış, şimdi bunu dua edip nasıl kaldıracağız?..”

Sen kaldırmayacaksın! Sen dua edeceksin, alemlerin rabbi Allah-u Teâlâ Hazretleri duanı kabul ederse, belâ kalkacak. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

(Feinne'd-duâe yenfeu mimmâ nezele, ve mimmâ lem yenzil) “Çünkü dua faydalıdır faydasız sanmayın, kesin faydası vardır. Dua gelmiş belâyaya da faydalı olur, gelmemiş belâyaya da faydalı olur.

(Mimmâ nezele yekşifuhû) İnsanın üzerinden gelmiş belâyı kaldırır. *(Ve mâ lem yenzil yahbisuhû)* Gelmemiş olan belâyı da durdurur.” Gelecek ama, Allah durdurur. Olacakken olmadı, gelecekken gelmedi, durdu. Duayı kabul ederse, belâyı durdurur. Gelecek belâyı durdurur, gelmiş belâyı kaldırır. Demek ki, dua da edeceğiz.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, zaman zaman sohbetlerimde söylemişimdir. Siz de benim ağzımdan duymuşsunuzdur, başka hocalardan duymuşsunuzdur, kitaplarda okumuşsunuzdur: Dua önemlidir.

Dua bir ibadettir. Namaz bir ibadet olduğu gibi, Kur'an okumak, hatim indirmek ibadet olduğu gibi, zikir etmek, tesbih çekmek ibadet olduğu gibi, dua etmek de ibadettir.

“–Şimdi ben bir yerde oturacağım, ‘Yâ Rabbî bana şunu ver, şunu ver, şunu ver!..’ diye sıralayacağım; ibadet mi bu?..”

Evet, ibadet... Çünkü, Allah’ın varlığını biliyorsun, elini ona kaldırıyorsun, Allah’tan istiyorsun. Allah kendisine dua edilmesini sever. Ne kadar dua edilirse sever. Dua etmeyen kula:

“–Müstağni davranıyor, burnu büyük, yönünü bana dönmüyor, elini bana kaldırmıyor, benim varlığımı bilmiyor, benim dergâhıma yönelmiyor.” diye kızar.

Onun için dua edeceğiz. Hayatta başımıza çeşitli haklı haksız belâlar gelebilir. O belâların def’i için dua edeceğiz, el açacağız.

Duanın makbul zamanları var, makbul mekânları var. Meselâ Kâbe’de dua, Peygamber Efendimiz’in mescidinde dua, Arafat’ta dua... Bunlar makbul yerler. Seher vaktinde dua, namazla ikâmet arasında dua; harb ederken, savaş başlarken, o esnada yapılan dua, yağmur yağarken dua makbuldür. Bunlar da duanın makbul zamanları...

Dua ile ilgili bilginizi arttırın ve duayı can ü gönülden yapın! Başınıza gelmiş özel belâları veyahut toplumsal belâları Allah kaldırsın diye dua edersiniz. Allah duaları kabul eder. Bazen böyle anlı, şanlı, rütbeli, itibarlı insanın değil de bir gariban yoksulun duasını kabul eder. Bir çocuğun duasını kabul eder.

Onun için, --hoşuma gider benim-- yağmur yağmadığı zaman yağmur duasına çocukları da

götürürler. Eskiden beri adet böyle... Çocuk ne?.. Mâsum, yâni daha henüz mükellef değil, tatlı gül yanaklı bir çocuk... O da dua edince, Allah'ın rahmeti cûşa geliyor. Allah çocuklar hürmetine, zayıflar hürmetine duaları kabul ediyor. Bundan da istifade etmek lâzım!

Allah yaşıyorsa ömür versin, bizim Münih'te tanıdığımız bir Nureddin Nemengânî Hoca vardı; öldüyse Allah rahmet eylesin, ruhu şâd olsun, makamı âlâ olsun... Nemengan'lıydı. Kendisi demişti ki:

“—Bizim Türkistan'da binlerce dönüm arazisi olan zengin, varlıklı bir insan, tarlasını ekerken, yanındaki yoksul kimsenin

tarlasını da beraber ekerdi. ‘Gel seninle ortaklık yapalım!’ der, onun da tarlasını sürer, beraber ekerlerdi yoksulla... Neden? ‘Yoksulun hürmetine, Allah bana da bereket verir.’ diye düşünürdü.”

Tabii bu Türkistan önemli bir diyar, Türk eli, Türkistan... Çok mübarek alimler yetişmiş, çok evliyâ yetişmiş. Onlar dinin inceliklerini çok iyi biliyorlar. Çok zarif insanlar, edib insanlar. Onları çok seviyorum!

Demek ki dua edelim, dualarımıza çocukları da “Âmin...” dedirtelim! Yaşlı, ak sakallı büyüklerimizi de katalım, onları da Allah sever, hürmet eder. Bir hadis-i şerifte geçmişti:

“—Doksan yaşını geçti mi artık bir insan, yeryüzünde Allah'ın imtiyazlı bir kulu oluyor. Dua etti mi, Allah duasını kabul ediyor.”

Ak sakallı, nurlu insanların da duasını almak lâzım!..

d. Allah Bir Topluluğa Kızarsa

Sonuncu hadis-i şerife geliyorum. Üç hadis okuyacağım demiştim, iki tanesini okudum, sevgili dinleyiciler. Bu da İbn-i Abbas RA'dan rivâyet edilmiş. Yine konumuzun içinde, bugünkü sohbetimizin ana konusuna uygun:³

مَا سَخِطَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى أُمَّةٍ إِلَّا غَلَا سَعْرُهَا
وَأَكْسَدَ أَسْوَاقُهَا وَأَكْسَرَ فَسَادُهَا وَاشْتَدَّ جَوْرُ
سُلْطَانِهَا فَعِنْدَ ذَلِكَ لَا يُزَكِّي أَغْنِيَاؤُهَا
وَلَا يَعْفُ سُلْطَانُهَا وَلَا يُصَلِّي فُقَرَاؤُهَا

(ابن النجاء. عن ابن عباس)

RE. 375/8 (*Mâ sahita'llàhu azze ve celle âlâ ümmetin, illâ galâ sa'ruhâ, ve eksede esvâkuhâ, ve eksera fesâdühâ, ve'ştedde cevri sülânihâ; feinde zâlike lâ yüzekkî ağniyâuhâ, ve lâ yaiffu sülânühâ, ve lâ yusallî fukarâuhâ.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl ev kemâ kâl.*

Bu üç hadîs-i şerifte de, başımıza gelen olayların mânevî sebeplerini gösteren konuları seçmiştim, onlar anlatılıyordu. Yâni ilâhî kanunlar, mânevî kanunlar... Dünya hayatında

³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.89, no:6277; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.103, no:9749; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIX, s.33, no:20103.

başımıza gelen olayların bir fizikî kanunları var; suyu tencereyi ocağın üstüne koyarsan, belli bir dereceye geldiği zaman şu olur, bu olur; bunlar fizikî kanunlar... Kimya kanunları var; şu madde ile şunu katarsan şu olur, kimya kanunu... Bu kanunların hepsi Allah'ın...

Kâinatı yaratan Allah fizik kanunları koymuş, kimya kanunları koymuş, tabiat kanunları koymuş, hayat kanunları koymuş... İctimaî yaşamın kanunlarını koymuş; erkekle hanım evlenecek, evlâtları olacak, nesiller devam edecek, bu da bir kanun. Nikâh, bir ilahî kanun meselâ... Bunun gibi, mânevî olayların mânevî sebeplerini gösteren, mânevi kanunlar da var. Bu üç hadis-i şerif onları anlatıyor. Bugünlerde uygun olduğu için bunları seçtim.

Peygamber SAS Efendimiz bu mânevî kanunlar hakkında çok ilginç bilgiler veriyor. Buyuruyor ki:

“—Aziz ve Celîl olan Allah bir ümmete kızdı mı, şunlar, şunlar, şunlar olur.”

Onları sayacak şimdi. Allah bazı ümmetlere kızar, gazab eder. Neden?.. “Emrettim, buyruğumu tutmuyorlar. Yasakladım, yasakları icrâ ediyorlar. Günah işlemeyin dedim, günah işliyorlar. Nimet verdim, nimete şükretmiyorlar.” diye Allah kullarına kızar, gazab eder.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti çoktur, Erhamü'r- râhimîn'dir ama, bir de Azîzün zü'ntikâm'dır; Azîzdir, izzet sahibidir ve intikam sahibidir. Yâni zâlimden mazlumun ahını alır,

zâlimi kahreder. Suçluyu dünyada, âhirette cezâlandırır. Böyle insanları ve kavimleri cezâlandırabilir. Bazen böyle bir cezâ umumî olarak gelir.

Tarihe dönelim, meselâ İslâm âlemi, İslâm tarihi ibretlerle dolu... Peygamber Efendimiz bir avuç mübarek sahabesiyle nasıl başladı İslâm'ı yaymağa?.. Bu İslâm nasıl kıt'alara yayıldı, nasıl deryaları geçti, kocaman okyanusları geçti, nerelere ulaştı?.. Ondan sonra da meselâ, bir Moğol istilâsı, fâciâsı oldu. Moğollar geldiler, hilâfet merkezini bile yakıp yıktılar ve oradan akan nehirler kıpkırmızı aktı. İnsanları kestiler, kütüphaneleri yaktılar, suya attılar.

Endülüs bir ara müslümandı, yedi asır müslüman yaşadı. Ondan sonra büyük katliamlarla müslümanlar oradan silindiler, çıkarıldılar. Balkanlar bir İslâm yarımadasıydı, büyük bir yerd, Endülüs kadar büyüktü; işte başımıza neler geldi?.. Bosna'da, Arnavutluk'ta, Kosova'da, Bulgaristan'da kardeşlerimize neler yaptılar?..

Allah-u Teâlâ Hazretleri, demek ki bazen cezâ veriyor, kavimleri cezâlandırıyor, müslüman da olsa... Müslüman neden cezâlanır?.. Önceki hadîs-i şeriflerden gördük: Zekât vermediği zaman, mala telef geliyor. Bir günah işlediği zaman, Allah bir musîbet gönderiyor. Onlardan oluyor.

Ben bunları niçin anlatıyorum?.. Günahkârlar günah işlemekten vazgeçsin diye anlatıyorum tabii. Allah bir kavme gazab etti mi, artık

aralarındaki bir kaç sàlihîni, tek tük iyi insanın, “Ya Rabbî yapma, affet, bağışla, bu musîbet def olsun, gelmesin!” demesiyle belâ def olmuyor. Bir tufan gibi geliyor, silip, süpürüp götürebiliyor. Büyük cezâlar gelebiliyor.

Arapça kelimelerden kurulu bir söz var, bu sözde: “—Allah ihmâl etmez, imhâl eder.” buyruluyor.

İhmâl etmez, yâni Allah bir suç işlendiği zaman cezâyı vermekte ihmalkâr davranmaz, *imhâl* eder. *İmhâl* ne demek?.. Mühlet vermek demek... Yâni mühlet verir.

“—Niye mühlet veriyor da suçlu birden cezâlanmıyor? Adam günahı işledi, niye başına ateş yağmıyor, niye adam kahrolmuyor?..”

Allah’ın rahmetinden... Allah suçluya da bir tevbe müddeti tanıyor:

“—Bakalım tevbe edecek mi, hatasını anlayacak mı, pişman olacak mı, affet ya Rabbî diyecek mi?” diye mühlet veriyor.

İhmâl etmez, *imhâl* eder. *İhmâl*’de *h* harfi önce, *imhâl*’de *m* harfi önce... Bir harfin değişmesiyle, iki harfin yer değiştirmesiyle mânâ değişiyor. Allah ihmâl etmez amma, imhâl eder, mühlet verir, cezâlandırır. Onun için, kavimler günahları işlemesin!

Şimdi ben bizim aziz ve sevgili ülkelerimize bakıyorum, Türkiye’ye bakıyorum, başka ülkelere bakıyorum. Bu ülkeler müslüman ülkeleri, %99’u müslüman... Neresi müslüman?..

Müslüman olduğu nereden belli?.. Yemin et bakayım!..

“—Yemin edeyim, pekiyi: Vallâhi bi’llâhi müslüman!..”

Ama bu ne biçim müslümanlık?.. Giyimi müslümana benzemez, yemesi müslümana benzemez, ticareti müslümana benzemez, hareketi müslümana benzemez, sözü müslümana benzemez, özü müslümana benzemez... Bir sürü günah; zina, fısk u fücur, faiz, ribâ bir sürü şey... Ne olacak?.. Allah gazab eder.

Bu “Allah gazab eder” sözü iki kelimeyle kurulmuş bir cümle ama, sonucu çok mühim. Allah bir kavme gazab etti mi, başına neler gelir... Bir kaç sene önce hatırlıyorum, Güney Amerika’da bir yanardağ patlamıştı, kilometrekarelerce mesafelere yayılmıştı. İnsanlar nasıl helâk olmuştu, nasıl anında lâvlara tutulmuş, hayvanlar nasıl donmuş kalmıştı. İbretle seyrettik televizyonlarda... Allah’ın gazabı hafife alınacak bir şey değil.

Onun için, günah işlememek lâzım; günah işlenmişse, tevbe etmek lâzım!.. Bu hadîs-i şerifleri, bir ikaz vazifesi olsun diye söylüyorum.

Biliyorsunuz, peygamberler (*Aleyhi’s-salâvatü ve’t-teslîmât*) kavimlerine ikazcı olarak geldiler. *İkazcı* kelimesinin Arapça’sı *nezîr* veya *münzîr*... *Nezîr* olarak geldiler. Bir de müjdecî olarak geldiler:

“—İyi kulluk yaparsanız cennete gireceksiniz.” dediler; bumüjde...

“–Kötü kulluk yaparsanız, dünyada âhirette belâya uğrarsınız.” dediler; bu da ihtar, ikaz, korkutmak, intibaha davet etmek gibi bir şey tabii...

Bu peygamberlerin vazifesi... Pekiye, bizim peygamberimiz Muhammed-i Mustafa, (*Aleyhi efdalü's-salevâti ve ekmelü't-tahiyâtî ve't-teslîmât*) peygamberlerin serveri, ahir zaman peygamberi, son peygamber... Ondan sonra peygamber yok, evliyâullah var; Allah'ın emirlerini onlar anlatacaklar.

O halde peygamberlerin, evliyâullahın vazifesi nedir?.. Kavimler hata işlediği zaman hatalarını söylemektir. Çünkü peygamberlerin vazifesi bu idi. Onun için alimlerin söylemesi lâzım:

“–Ey kavmimiz, yanlış yapıyorsunuz, böyle yapmayın, Allah'a âsî olmayın! İbadetleri yapın, helâlleri işleyin, haramları terk edin, ibadetlerinizi îfa edin!..” diye bildirmesi lâzım ve bu bildirmekten yılmamak lâzım!..

“–Ben çok söyledim bizim mahallede, bizim ahâliye, evde çok söyledim, köyde çok söyledim. Kimse beni dinlemedi, günaha devam ediyorlar.”

Tamam, onun karşısında da alimlerimiz şöyle diyor, ben de çok seviyorum bu sözü, katılıyorum:

“–Eğer günahkâr, günah işlemekten yılmıyor, bıkmıyor, kötü bir şeyi yapmağa devam ediyorsa, o zaman sen onu ikaz etmekten niye bıkiyorsun?.. Sen iyi bir şey yapıyorsun, ikaz

ettikçe sevap kazanıyorsun! O halde sen de bıkmayacaksın, sende onu günaha tane kurtarmağa, haramdan kurtarmağa çalışacaksın!.. İbadetini yaptıрмаğa çalışacaksın, sevaplı işlere çekmeğe çalışacaksın!..

Bu kadar açıklamadan sonra İbn-i Abbas RA'ın okumuş olduğumuz hadis-i şerifini açıklayalım, sohbetimizi tamamlayalım sevgili kardeşlerim:

مَا سَخِطَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى أُمَّةٍ إِلَّا غَلَا سَعْرُهَا

(*Mâ sahita'llâhu azze ve celle âlâ ümmetin, illâ galâ sa'ruhâ*) Aziz ve Celîl olan Allah, bir ümmete kızdığı, gazab ettiği zaman sonuçları olur. Toplumda görülür bu sonuçlar. Göstergeler kırmızı yanmağa başlar, alarm zilleri çalmağa başlar. Nedir bu alarm zilleri, göstergelerin işaretleri nereye dayanıyor, nelerdir göstergeler?.. O zaman ne olurmuş? Efendimiz diyor ki:

(*Galâ sa'ruhâ*) “Önce pazarlarında fiatlar yukarıya fırlar, pahalılaşıır. Pahalılaşıınca ne olur?.. Adamın parası mahdut olduğuna göre, nimeti gidip de alamaz, yâni hayat fakirleşir. Bak bereketsizlik oldu, fiatlar arttı. Adamın yaşam düzeyi aşağı indi, bu sefer rahatı kaçı. Eskiden sofrasında bal kaymak olurdu, şimdi tuz ekmek var. Onu bile bulamıyor, sıraya girip alıyor. Neden?.. Allah o kavme kızdı. Fiatlar fırladı, arasan bulunmuyor.

“—Hocam bizim memlekette böyle şeyler yok!” demeyin!

Bakın meselâ Kuzey Irak'ta, Saddam'ın olaylarından sonra nice kıtlıklar oldu. Orta Asya'da, Çeçenistan'da nice açlıklar çekiliyor. Hindistan'da, Bengladeş'te, Pakistan'da, Filipinler'de, Afrika'da, Somali'de... Orta Afrika ülkelerinde görüyoruz; birbirleriyle çarpışıyorlar, kabileler oradan oraya göçüyor. Yollarda ölüyor, yiyecek bulunmuyor. Yâni olmuyor demeyin. Evet bizim ülkemizde olmuyor, şükredin, çok şükür ki olmuyor; ibadet edin ki, Allah gazab etmesin, mahrumiyete uğratmasın...

“—Allah bir kavme gazab etti mi, fiyatlar artar.”

Bu ne demek? Mallar pahalılaşır, kişiler onu alamaz olur, hayat seviyesi düşer, yoksullar artar demek. Cezâ oradan geliyor.

وَأَكْسَدَ أَسْوَاقَهَا

(*Ve eksede esvâkuhâ*) “Çarşı, pazarları kesâda uğrar, Allah kesâda uğratır.” Çarşının pazarın kesâd olması ne demek?.. İşlerin iyi gitmemesi demek... Çarşıda pazarda bir şey yok, tam takır.

Biz Orta Asya ülkelerini geziye gittiğimiz zaman, şuradan dönüşümüzde kardeşlerimize, ev halkımıza hediye götürelim diye, çarşıya pazara çıktık, bir şey yok... Neden?.. Mal, üretim olmayınca; gittik, çarşıdan eli boş döndük. Bir şey almadan döndük. Halbuki bazı ülkelere gidiyoruz. Her şey var, bolluk, bereket, pazarlar kaynıyor, mallar çok... Bir şeyler alıyorsun, götürüyorsun, hediye veriyorsun. Demek ki ticaretler kesâda gider, fiatlar artar.

وَأَكْثَرَ فَسَادُهَا

(*Ve eksera fesâdühâ*) “Ülkenin fitnesi, fesadı artar.” *Fesad* tabii bozgunculuk demek... Bozgunculuk çeşitli şekillerde olur.

Bugün arkadaşlarla konuşuyoruz. Arkadaşların bir tanesinin annesi Kafkasya kökenli...

“—Kafkasya’ya gitsek...” diyoruz. Öbür arkadaş diyor ki:

“—Gidemeyiz hocam, yol emniyeti yok!”.

“—Birkaç araba gideriz.”

“—Bir kaç arabaya para yetmez. Polisine de güvenilmez, askerine de güvenilmez. Yolda çalabilirler, insanın can ve mal emniyeti yok!” diyor.

Bakın bunlar bizim çevremiz, yakın çevremiz. Balkanlardan geçip gitmek istediğiniz zaman, veya Avrupa’dan gelmek istediğiniz zaman, bazı ülkelerde bu durum oluyor. Bizim futbolseverler Bulgaristan’a BMV’lerle, Mercedes’lerle gitmişler, maçı seyretmişler, dönüşte bakmışlar koydukları yerlerde arabaları yok... Mal emniyeti yok, can emniyeti yok. Kaç araba çalınmış, gitmiş.

Demek ki fesad arttı mı, çok fena oluyor. Düzen oldu mu, iyi oluyor. Dirlik ve düzenlik, kanun ve nizam, güzel oluyor. Emniyet güzel oluyor.

Meselâ, Osmanlı zamanında bir vali bir yere tayin olmuş.

Demiş ki:

“—Herkes kapısı açık yatacak.”

Kendisine güveniyor, yâni asayişi sağlayacak.
Tellâl çıkartmış:

“—Herkes kapısını açacak öyle yatacak, bir tenceresi çalınana devlet bir kazan verecek!” demiş.

Amma, bir de zabıta vazifelilerine emretmiş, kuş uçurtmamış. Böyle böyle düzeltmiş. Yâni asayiş güzel bir şey; intizam, düzen güzel bir şey...

“Allah bir kavme kızdı mı, orası bozular, fesad olur.” *Fesad* Arapça bir kelime; bu devirdeki karşılığı, bozgunculuk veya anarşi... Anarşi dersek millet, “Haa, tamam anladım!” diyor.

Fesadı belki anlamaz, belki başka türlü düşünür. Yâni anarşi olur, her türlü işler bozular. Ticaret de bozular, fiatlar da artar.

وَاشْتَدَّ جَوْرُ سُلْطَانِهَا

(*Ve’ştedde cevri sultânihâ*) “Yöneticilerin zulmü artar.” O da bir cezâ... Peygamber Efendimiz, “Allah bir kavme kızdı mı, yöneticilerin de zulmü artar.” diyor. Hadi bakalım, sultan asayişi sağlamakla görevliydi, huzur ve sükûnu sağlayacaktı, dış düşmanlara karşı koruyacaktı, içte de bozgunculara karşı koruyacaktı; bu sefer kendisi zulmetmeye başladı. O da bir ceza... Allah o kavme gazab ettiği için, sultanının cevri artar.

فَعِنْدَ ذَلِكَ لَا يُزَكِّي أَغْنِيَاؤُهَا

وَلَا يَعِفُّ سُلْطَانُهَا وَلَا يُصَلِّي فُقَرَاؤُهَا

(*Feinde zâlike*) “İşte Allah gazab ettiği zaman, bunlar böyle görülür. Ondan sonra, (*lâ yüzekkî ağniyâuhâ*) zenginler zekât vermemeğe başlar. (*Ve lâ yaiffu sultânühâ*) Sultanlar namuslu, dürüst olmamağa başlar. Rüşvet alır, haksızlık yapar, cevr eder; yâni iffetli olmaz, temiz, namuslu, dürüst çalışmaz. (*Ve lâ yüsalli fukarâühâ*) Fakirleri de namaz kılmaz, dua etmez bir duruma düşer.”

İlk başta Allah gazab ediyor. Gazab ettikten sonra, toplumun göstergeleri kırmızıya dayanıyor, alarm zilleri çalmağa başlıyor, her şey bozuluyor. Ondan sonra, zenginler zekât vermiyor, fakirler namaz kılmıyor, sultanlar iffetli olmuyor, rüşvet vs. her türlü berbatlık oluyor.

Aziz ve sevgili kardeşlerim, bu hadis-i şerifler çok önemli!

Bunlara dikkat edelim, bunların gereğini yapalım!..

Onun için, ben hadis-i şerifi okuyunca, “Gereği nedir?” diye de düşünüyorum. Düşüncemi de size söylüyorum. Demek ki Allah bir kavme gazab edince böyle böyle olduğuna göre, bir kere şöyle düşünebiliriz:

“—Bu göstergeler bizde var mı?..”

Varsa, o zaman Allah bize gazab etmiş demektir. Ne yapmamız lâzım?.. Allah'ın gazabından kurtulmamız lâzım. Allah'ın gazabından kurtulmak nasıl olur?.. Allah'ın emrine tekrar dönmekle olur, emrini tutmakla olur. Haramlardan sakınmak, kaçınmakla olur. İbadetleri yapmakla olur, dua ile olur. İş böyle düzelir.

Allah'tan insanı hiç bir şey kurtaramaz. Bir insanı cezâlandırmak murad etti mi; cümle cihanın halkı yardıma gelse, onu Allah'ın cezâsından koruyamaz. Allah bir insanı veya bir kavmi kurtarmak isterse; cümle cihan halkı üstüne saldırırsa, zarar veremez. Allah onu kurtarır, İbrâhim AS'ı ateşten kurtardığı gibi.

O halde, görülüyor ki sevgili kardeşlerim, bu işin mânevî kanunu çok açıktır. Allah'ın sevgili kulu olmağa çalışmak lâzım, Allah'ın rızasını kazanmağa çalışmak lâzım! Allah'ın sevgili kulu olunursa, işler düzeliyor. Allah'ın kızdığı işler yapılıncâ, Allah belâyı gönderiyor, musîbeti gönderiyor, işler berbat oluyor, her şey bozuluyor. Zenginler zekât vermiyor, fakirler dua etmiyor, ibadet etmiyor, sultanlar cevr ü cefa ediyor, iffetli olmuyor, rüşvet alıyor, haksızlık ediyor... filân.

Onun için gelin, bu mübarek cuma gününde tevbe edelim, bir daha günah işlememeğe azm ü cezm ü kasd eyleyelim!.. Bundan sonra da hakîkaten, merdâne verdiğimiz sözü tutalım, iyi insanlar olalım!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi hem dünyada, hem ahirette, musîbetlerden, belâlardan, azablardan, ikâblardan korusun... Rahmetine erdirsin, aziz ve bahtiyar eylesin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Bi-hürmeti esmâihî'l-hüsnâ ve habîbihî muhammedini'l- mustafâ salla'llâhu teâlâ aleyhi ve âlâ âlihî ve selleme teslîmen kesîrâ...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

27. 06. 1997 - ALMANYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

